

DE ASSWIJZER

NATASCHA ALBERS, GZ-PSYCHOLOOG

VANBOEIJEN

leren van
casussen

beschrijf je eigen casus

DE ASSWIJZER

In de casus van Johan is gebruik gemaakt van de methodiek de ASSwijzer. Deze methode is ontwikkeld door Irene Steenman en Tineke Liefhebber-van der Veer. Op de site www.asswijzer.nl is informatie over de methodiek te vinden.

De ASSwijzer is een methode die maatwerk levert bij de ondersteuning van mensen met autisme. De opbrengst voor elke cliënt met autisme is een unieke ondersteuning gericht op een ontwikkelingsperspectief. Werken met de ASSwijzer vraagt de bereidheid eigen aannames los te laten en opnieuw te kijken naar datgene wat de mens met autisme laat zien.

Autisme staat gelijk met het ervaren van chaos en stress. Deze chaos blijkt in de dagelijkse praktijk 'besmettelijk' te zijn. Er is geen begrip wat zoveel verwarring oproept over hoe er mee om te gaan als het begrip autisme. Er zijn vele ideeën over autisme en evenveel benaderingswijzen waaruit gekozen moet worden.

Vaak wordt gekozen om een vaste structuur, vaste patronen in het leven van een cliënt met autisme aan te brengen. Begeleiders proberen allemaal hetzelfde te doen. De ASSwijzer veronderstelt dat dit niet alleen onmogelijk is, maar ook dat je mensen onnodig star en afhankelijk van de begeleiding maakt.

De ASSwijzer speelt in op de unieke mogelijkheden van een persoon en zijn omgeving. De aansluiting wordt gezocht in de sterke, maar ook in de zwakke punten van de persoon en zijn omgeving.

Bijzonder van de ASSwijzer is ook de wijze waarop de informatie kan worden gepresenteerd: geen ellenlange verslaglegging, maar een getekende metafoor met kleuren (de emmer) waarop voor ieder helder wordt waar de persoon met autisme last van heeft, waar zijn emmer van dreigt over te lopen. Met gekleurde pijlen wordt vervolgens aangegeven wat diegene doet om zijn evenwicht te behouden (eigen ordening: gebieden en manieren), wat de omgeving eraan doet (geboden ordening: gebieden en manieren). Op basis van een geformuleerde ontwikkeling en ontplooiing

wordt vervolgens geadviseerd wat de omgeving zou kunnen doen om de emmer leger te krijgen: te bieden ordening.

Kort samengevat is het motto van de bedenkers van de ASSwijzer:

‘Richt je niet op de druppels, maar maak die emmer leger’

en

‘Niet afpakken, maar aanvullen!’

*Bij de bovenstaande tekst is dankbaar gebruik gemaakt van de tekst van SYLVIA
ROOK bij de casus ‘EEN DANNY DIENST’*

Bezoek de website van leren van casussen: <http://lerenvancasussen.cce.nl>

Bezoek de website van het CCE: <http://www.cce.nl>

Bezoek de website van Hartekampgroep: <http://www.vanboeijen.nl>

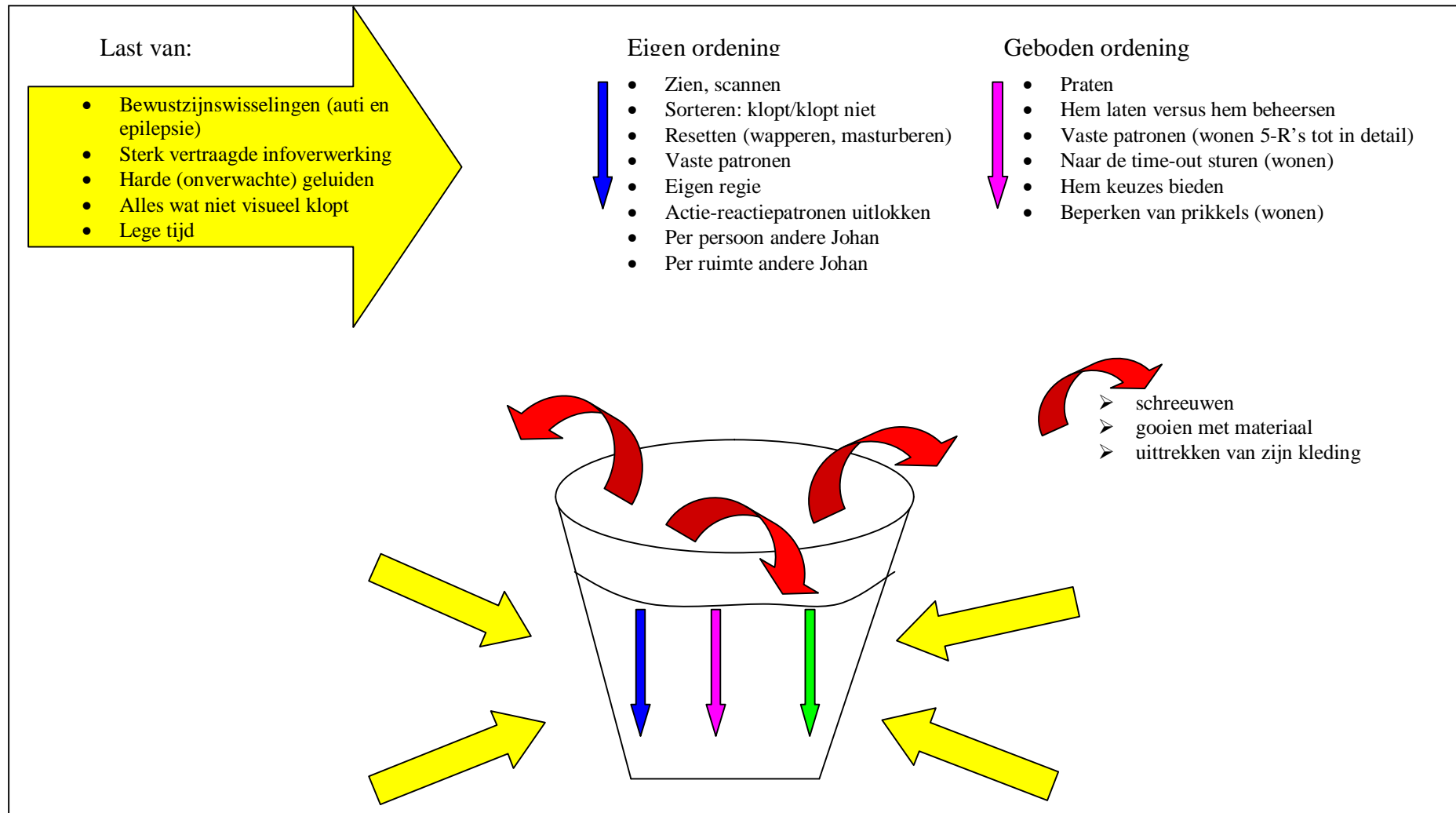
*Dit project is mogelijk gemaakt door Fonds NutsOhra.
NutsOhra geeft financiële ondersteuning aan projecten op
het gebied van de gezondheidszorg en
heeft daarbij voorkeur voor projecten die leiden tot
verbetering van kwaliteit van leven van mensen met een
ziekte, beperking of risico.*

Uitwerking ASSwijzer

Van : Johan

Door : I. Steenman, consultant CCE

Op basis van : quickscan juli 2011

Opmerking: Hoe voller de emmer hoe meer Johan zijn eigen manier van ordenen zal hanteren, hoe hardnekkiger dit wordt. Ook neemt de kans op grensoverschrijdend gedrag toe. De begeleiding moet gericht zijn op het leger maken van de emmer. Hiervoor kunnen verschillende manieren van ordenen gebruikt worden. Deze manieren vullen elkaar aan. Belangrijk hierbij is dat vooral gekeken wordt naar manieren van ordenen die Johan zelf niet/weinig gebruikt. Centrale vraag: maakt de eigen/geboden ordening ontwikkeling en ontplooiing mogelijk?.

Beeldvorming:

Johan is een man van middelbare leeftijd met een ernstig verstandelijke beperking en een stoornis in het autistisch spectrum. Daarnaast is er sprake van epilepsie. Er is sprake van forse- en wisselende informatieverwerkingsproblematiek. Sociaal-emotioneel functioneert hij overeenkomstig een peuter.

Johan is een man met een vurig temperament. Zijn emoties wisselen elkaar af. Zowel wanneer hij geniet als wanneer hij boos is, laat hij dat met veel volume merken. Johan is op contact gericht. Hij kan alleen niet afstemmen, niet stoppen. Hij ervaart dagelijks veel chaos, veel stress. Onbewust heeft hij daar een aantal overlevingsstrategieën op ingezet. Hij ordent **vast** op **ruimte**, op **personen**. Hij ordent ook op **prikkels**. **Zien** geeft hem het meest informatie. De ordeningen die hij hanteert, zijn niet voldoende om de dagelijkse stress te beteugelen.

De omgeving biedt hem ook orde aan. Zij doen dit vooral via **taal**. In de woning probeert men hem daarnaast een heel strak dagprogramma te bieden. Johan is in de woning veel alleen. Kijkend naar de gebieden en manieren: er wordt geordend op **personen**, op **tijd** en op **ruimte**. In de woning wordt er op vaste wijze geordend. In de dagbesteding is er een variabel aanbod wat Johan vooral zelf kiest. Johan wordt enerzijds beheersmatig begeleid, krijgt anderzijds teveel ruimte.

Om de emmer leger te laten worden kan gekozen worden voor een gebied waar nu nog geen orde wordt aangebracht: **activiteiten**. Daarnaast is het advies om zijn **visuele** kanaal meer te gebruiken. Dat geeft veel meer houvast.

Wanneer rigide patronen doorbroken worden; de benadering wordt afgestemd op zijn afwijkende informatieverwerkingscapaciteiten en zijn sociaal-emotionele niveau, dan zijn er naar alle waarschijnlijkheid minder confrontaties, is er minder overprikkeling en is er meer ruimte voor nieuw, voor anders.

Advies:

- biedt **flexibele voorspelbaarheid aan op activiteiten gebied**.
- **Maak visueel duidelijk wat de bedoeling is**

Advies te bieden ordening:

1. Ordening in tijd

Laat **zien** wat er gaat gebeuren en varieer daarin. Hoe lang iets duurt speelt bij Johan geen rol. Overzicht over langere tijd heeft geen zin.

2. Ordening in activiteit

Laat **zien** wat de bedoeling is, sluit aan bij zijn sorteer- en stapelbelangstelling.

Zorg dat er een duidelijk begin- en eind is, geef hem daarin een rol en laat zien wat er daarna komt.

Varieer.

3. Ordening in ruimte

Geef hem een vaste plek in de ruimte, wees pro-actief.

4. Ordening in prikkels

Niets mee doen.

5. Ordening in persoon

Communiceer gewoon. Verhelder wat je van hem wil via het visuele kanaal. Vertraag je tempo. Sluit aan bij zijn sociaal-emotionele niveau.

